

**UCHWAŁA NR XLVIII/240/2014
RADY POWIATU TORUŃSKIEGO
z dnia 29 października 2014 r.**

w sprawie zatwierdzenia „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Toruńskim na lata 2014 -2018”.

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 marca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U z 2013 r., poz. 595 z późn. zm.¹⁾), art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.²⁾), uchwala się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Toruńskim na lata 2014 -2018 planowany do realizacji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Toruńskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu
Toruńskiego

Andrzej Siemianowski

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 645 oraz z 2014 r. poz. 379 i poz. 1072.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842, oraz z 2011 r. Nr 149, poz. 887.

Uzasadnienie

W związku art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) do zadań własnych powiatu m.in. należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W związku z powyższym podjęcie stosownej uchwały uznaje się za zasadne.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie

w Powiecie Toruńskim na lata 2014 - 2018

2014 r.

Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Dla lepszego rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie konieczne jest jej zdefiniowanie. W niektórych przypadkach przejawy są tak jednoznaczne, że nie pozostawiają żadnych wątpliwości, w innych, bardziej złożonych, niezbędne jest określenie możliwie jasnych kryteriów oceny.

Według definicji zawartej w art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc** to:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6.06.1997r. – Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwie ukrywaną tajemnicą. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi, niezależnie od ich pozycji społecznej, czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę.

Przemoc należy ujmować w czterech aspektach:

Intencjonalności – kiedy przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,

Dysproporcji sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy (chodzi tu o przewagę materialną, psychiczną, społeczną i fizyczną, a także kulturową),

Naruszenia praw i dóbr osobistych – kiedy to sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary,

Powodowanie cierpienia i bólu – kiedy to sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Znane i przytaczane definicje przemocy biorą głównie pod uwagę:

- rodzaj zachowania,
- intencje,
- skutki.

Najczęstsze formy przemocy w rodzinie to:

Przemoc fizyczna np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie, przypalanie, nacinanie.

Przemoc psychiczna np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce, ignorowanie, separowanie, nie okazywanie uczuć.

Przemoc seksualna np. wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi.

Inny rodzaj zachowań np. zmuszanie do oddawania uzyskiwanych środków finansowych, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów

domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków.

PRZEMOC W RODZINIE – to wszystkie jednorazowe lub powtarzające się działania lub zaniechania osoby najbliższej, wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej, zmuszające ją do zachowań wbrew jej woli, w szczególności narażające ją na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne.

Osobą dotkniętą przemocą w rodzinie może być każdy, a w szczególności:

- współmałżonkowie,
- partnerzy w związkach nieformalnych,
- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby niepełnosprawne.

I. Przepisy prawne stosowane w walce z przemocą:

Problem przeciwdziałania przemocy w rodzinie regulują przepisy szczegółowe, w tym między innymi:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 182).
4. Uchwała Nr XXIX/220/06 Rady Powiatu Toruńskiego z dnia 19 czerwca 2006 r. w sprawie uchwalenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Polityki Prorodzinnej w Powiecie Toruńskim w latach 2006 – 2016.
5. Zarządzenie Nr 4/06 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawie wdrożenia Programu systemowej opieki nad dzieckiem i rodziną w Powiecie Toruńskim w latach 2006-2016.

Inne akty prawne niezbędne do realizacji Programu:

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U z 1997 r. Nr 89, poz. 555 ze zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r., Nr 50, poz. 259).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., Nr 209, poz. 1245).
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448).

Uregulowania prawne dotyczące problemu przemocy znalazły odzwierciedlenie też w wielu innych dokumentach, w tym między innymi:

1. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000 r.
2. Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie obecnej sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet (2004/2220 (INI)).
3. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. ratyfikowana przez Prezydenta Polski na mocy ustawy z dnia 21 września 1990 r. o ratyfikacji Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r.

II. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Toruńskim:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.

3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

III. System przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Toruńskim:

„Art. 6. ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie brzmi:

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182) i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. nr 147, poz. 1231, z późn. zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 4) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia”.

3. Do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;

4) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;

4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 ustawy z dnia 29.07.2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Powiecie Toruńskim zostanie uruchomiony system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 1) pracy Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, jako metoda pomocy osobom pokrzywdzonym,
- 2) pracy Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) pomocy psychologicznej, w tym dla ofiar przemocy w Grupie Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 4) pomocy psychologicznej dla dzieci – ofiar przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, prawnej, medycznej, socjalnej dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych,
- 6) pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- 7) opracowaniu i realizacji Programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- 8) ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Ośrodków Pomocy Społecznej i Policji.

IV. Skala zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Skala problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Toruńskiego jest trudna do określenia, podobnie jak w skali całej Polski. Przemoc niejednokrotnie jest zjawiskiem ukrytym, ofiary nie szukają pomocy instytucjonalnej. Dużym utrudnieniem,

a diagnozowaniu zjawiska przemocy w rodzinie jest uzyskanie rzeczywistych danych charakteryzujących jej rozmiar. Przemoc w rodzinie analizować należy zawsze jako problem wieloaspektowy dotyczący wszystkich członków rodziny i niosący ogromne następstwa dla nich. Pomoc ofiarom przemocy wymaga podejmowania działań interdyscyplinarnych, które powinny obejmować wsparcie psychologiczne, prawne, medyczne i socjalne.

Do zadań Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej należy m.in. zwalczanie skutków przemocy w rodzinie, umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać.

W związku z koniecznością diagnozowania problemu przemocy w powiecie toruńskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu dokonało kolejnej analizy dotyczącej skali problemu za lata 2012 do pierwszej połowy 2014 r.

Tabela. 1 Rodziny dotknięte przemocą w latach 2012 – I poł. 2014 r.

Nazwa Gminy	2012	2013	I poł. 2014
MOPS Chełmża	17	30	35
GOPS Chełmża	6	14	5
Czernikowo	21	19	11
Lubicz	36	31	9
Łubianka	3	8	2
Łysomice	7	8	13
Obrowo	25	17	20
Zławieś Wielka	9	17	7
Wielka Nieszawka	3	2	1
RAZEM :	127	146	103

Źródło: dane z OPS-ów i PCPR z terenu powiatu toruńskiego.

Z danych zebranych wynika, że do ośrodków pomocy społecznej w latach 2012 do I poł. 2014 r. wpływało rocznie od 127 do 146 wniosków dotyczących problemu przemocy. Z danych dotyczących I półrocza 2014 r. wynika, że ilość zgłoszonych wniosków o przemoc wynosi już 103.

Dane te wskazują, że coraz większa liczba osób dotkniętych przemocą korzysta z pomocy i wsparcia ośrodków. Przemoc występująca w rodzinie często powiązana jest w różnymi trudnościami i dysfunkcjami z jakimi musi zmierzyć się rodzina. Przedstawione przez poszczególne gminy dane wskazują, że najwięcej osób z problemem przemocy korzysta ze wsparcia ośrodków w mieście Chełmża, gminie Lubicz i gminie Obrowo.

Tabela. 2 Osoby objęte pomocą społeczną z powodu przemocy wynikającej z problemu alkoholowego w latach 2012 – I poł. 2014 r.

Nazwa Gminy	2012	2013	I poł. 2014
MOPS Chełmża	24	83	68
GOPS Chełmża	1	4	3
Czernikowo	3	5	3
Lubicz	30	28	16
Łubianka	2	6	2
Łysomice	3	5	7
Obrowo	4	3	3
Zławieś Wielka	4	5	2
Wielka Nieszawka	1	1	0
RAZEM :	72	140	104

Źródło: dane z OPS-ów i PCPR z terenu powiatu toruńskiego.

Jak potwierdzają liczne badania i opracowania dotyczące przemocy występującej w rodzinach, często jest ona następstwem występującego w rodzinie problemu alkoholizmu. Zebrane z poszczególnych gmin dane potwierdzają ten stan rzeczy.

Poniżej podane dane dotyczą liczby spraw o stosowaniu przemocy w rodzinie skierowanych przez ośrodki pomocy społecznej do sądów. Jak wynika z uzyskanych danych ofiary przemocy nie decydują się na kierowanie spraw do Sądu z uwagi na różne czynniki. Nawet jeśli informacja o stosowaniu przemocy w rodzinie trafi do pracownika socjalnego i wdroży on różne formy pomocy i wsparcia dla członków tej rodziny to w większości przypadków ofiary wycofują się z procedury i doprowadzenia sprawy do końca, czyli postawienia zarzutów sprawcy.

Potwierdzają to poniższe dane. Ilość spraw zgłaszanych przez ośrodki pomocy społecznej na przełomie 2012 – I poł. 2014 r. maleje. Co nie oznacza wcale, że ilość aktów przemocy w rodzinie także się zmniejsza.

Tabela 3. Liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie skierowanych przez OPS do Sądu w latach 2012 - I poł. 2014 r.

Nazwa Gminy	2012	2013	I poł. 2014
MOPS Chełmża	0	0	0
GOPS Chełmża	0	1	2
Czernikowo	0	0	2
Lubicz	10	7	2
Łubianka	0	0	0
Łysomice	0	2	0
Obrowo	3	2	0
Zławieś Wielka	1	1	1
Wielka Nieszawka	0	0	0
RAZEM :	14	13	7

Źródło: dane z OPS-ów i PCPR z terenu powiatu toruńskiego.

Tabela 4. Liczba wypełnionych przez OPS-y Niebieskich Kart w latach 2012 - I poł. 2014 r.

Nazwa Gminy	2012	2013	I poł. 2014
MOPS Chełmża	12	24	22
GOPS Chełmża	9	15	6
Czernikowo	4	3	0
Lubicz	16	23	5
Łubianka	1	3	2
Łysomice	0	2	0
Obrowo	24	14	18
Zławieś Wielka	2	2	0
Wielka Nieszawka	1	1	0
RAZEM :	72	89	55

Źródło: dane z OPS-ów i PCPR z terenu powiatu toruńskiego.

Znacznie lepiej przedstawia się liczba zakładanych Niebieskich Kart przez pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu toruńskiego niż wymienione powyższe działania. W 2013 r. w porównaniu z rokiem

2012 nastąpił wzrost zakładanych Niebieskich Kart. Obecnie Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i od 2010 r. nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura wszczynana jest w sytuacji, gdy dany podmiot w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych powziął podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej: - diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

W latach wcześniejszych więcej Niebieskich Kart wypełniali funkcjonariusze Policji podczas podejmowanych interwencji w rodzinie. Od kilku lat, co wynika też z danych, uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej wzrasta liczba stosowania Procedury Niebieskiej Karty w rodzinach dotkniętych przemocą. Oprócz przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i Policji, może być realizowana przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, pracowników oświaty i ochrony zdrowia w przypadku podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.

Tabela 5. Ilość podjętych interwencji, w wyniku których małoletnie dzieci, ofiary przemocy zostały umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych.

Nazwa Gminy	2012	2013	I poł. 2014
MOPS Chełmża	0	0	0
GOPS Chełmża	0	0	1
Czernikowo	0	0	0
Lubicz	0	0	0
Łubianka	1	0	0
Łysomice	0	2	0
Obrowo	0	0	0
Zławieś Wielka	0	0	0
Wielka Nieszawka	0	0	3
RAZEM :	1	2	4

Źródło: dane z OPS-ów i PCPR z terenu powiatu toruńskiego.

Zmiana ustawy o przeciwdziałaniu pomocy w rodzinie w 2010 r. wprowadziła możliwość odebrania przez pracownika socjalnego dziecka z jego rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z występującą przemocą. Decyzję o odebraniu dziecka i umieszczeniu go w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji oraz przedstawicielem służby zdrowia.

Z analizy danych wynika, że wzrasta liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z powodu przemocy w rodzinie. Jest to jednak jak wynika z tych danych jedna z przyczyn dla których małoletnie dzieci trafiają do innych form opieki. Przemoc nie jest tu jedynym powodem do umieszczenia małoletnich w pieczy zastępczej. Najczęstszą przyczyną jest śmierć rodziców biologicznych, ich niewydolność wychowawcza czy spożywanie alkoholu.

Tabela 6. Ilość osób/ofiar przemocy skierowanych do ośrodków pomocy i ośrodków wsparcia.

Nazwa Gminy	2012	2013	I poł. 2014
MOPS Chełmża	0	1	0
GOPS Chełmża	0	0	1
Czernikowo	0	0	0
Lubicz	0	2	1
Łubianka	1	0	1
Łysomice	0	2	0
Obrowo	1	2	2
Zławieś Wielka	1	0	0
Wielka Nieszawka	3	0	0
RAZEM :	6	7	5

Źródło: dane z OPS-ów i PCPR z terenu powiatu toruńskiego.

Tabela 7. Liczba członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach w I połowie 2014 r.

Nazwa Gminy	Liczba członków GZI
Mops Chełmża	12
Gops Chełmża	15
Czernikowo	15
Lubicz	12
Łubianka	14
Łysomice	25
Obrowo	18
Zławieś Wielka	16
Wielka Nieszawka	11
Razem	138

Źródło: dane z OPS-ów i PCPR z terenu powiatu toruńskiego.

Zmiana w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła obowiązek tworzenia w gminach zespołów interdyscyplinarnych, do których składu powoływani są przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i kuratorów sądowych.

W poszczególnych gminach na terenie powiatu toruńskiego skład zespołów interdyscyplinarnych różni się ilością członków, np. od 11 osób w gminie Wielka Nieszawka do 25 w gminie Łysomice.

W 2012 r. PCPR w Toruniu udzieliło bezpośrednio wsparcia związanego z interwencją kryzysową 24 osobom, w tym 15 dzieciom, w tym 4 osoby skorzystały z pomocy całodobowej. W 2013 r. ze wsparcia PCPR skorzystało 6 osób, natomiast nie odnotowano przypadków związanych z potrzebą udzielenia pomocy całodobowej.

V. Cele i kierunki działań Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018 jest drugim dokumentem w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie powiatu toruńskiego opracowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu.

Pierwszy z utworzonych Programów funkcjonował jako załącznik nr 4 do Programu Systemowej Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną w Powiecie Toruńskim na lata 2006-2016 pod nazwą Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w Powiecie Toruńskim na lata 2008-2016. Jednak z uwagi na zmieniające się przepisy prawa w tym zakresie podjęto decyzję o napisaniu nowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018.

Cele oraz zadania ujęte w Programie zostały określone na podstawie wytycznych zawartych w Krajowym oraz Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ponadto cele odzwierciedlają zadania przypisane dla powiatu w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity – Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013, poz. 182).

Celem głównym Programu jest obniżenie częstotliwości występowania zjawiska przemocy domowej.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych:

Przygotowanie diagnozy.

1. Stałe zbieranie wszelkich dostępnych danych, które pozwolą dokonać pomiaru zjawiska. Źródłem informacji będą między innymi statystyki Policji, Sądu, Prokuratury, jednostek pomocy społecznej, szkół, placówek służby zdrowia, straży miejskiej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz **badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Powiatu Toruńskiego.**
2. Przeprowadzanie diagnozy i ustalanie zasobów środowiska lokalnego, a więc działalności instytucji, placówek, organizacji pozarządowych, świetlic, osób zajmujących się pomaganiem i na tej podstawie opracowanie i korygowanie **mapy zasobów środowisk lokalnych.**
3. Przeprowadzanie badań pozwalających określić postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie, a także opinie na temat sposobu pomagania rodzinom, gdzie stosowana jest przemoc. Postawa sąsiadów – świadków przemocy często określa szybkość reagowania i ewentualnej interwencji umożliwiającej zatrzymanie przemocy. Badania można przeprowadzić za pomocą ankiet i/lub wywiadów.
 4. Przeprowadzanie badań pozwalających określić postawy pracowników służb i placówek stykających się z problemem przemocy na danym terenie, a także poziom ich kwalifikacji potrzebnych do skutecznego pomagania.
 5. Przygotowywanie raportu o przemocy w rodzinie i zasobach środowiska lokalnego.

Działania.

1. Organizacja i realizacja szkoleń dla pracowników Policji, ze szczególnym uwzględnieniem służb patrolowo-interwencyjnych, dzielnicowych i wydziału dochodzeniowo-śledczego.
2. Przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej, (jak udzielać wsparcia, w jaki sposób kierować ofiarę przemocy do różnych instytucji, wzmacnianie konsekwentnych zachowań i postaw).

3. Systematyczna edukacja społeczności Powiatu Toruńskiego poprzez lokalne media, która ma przede wszystkim na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających pomoc, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy.
4. Drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalnej prasie stałych informacji, gdzie można szukać pomocy, itp.
5. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie poprzez szeroko rozumianą profilaktykę.
6. Zmniejszanie następstw występowania przemocy w rodzinie dla ofiar i świadków.
7. Poprawa jakości i skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy, a także monitorowanie zjawisk występowania przemocy w rodzinie w powiecie toruńskim.
8. Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu (przez pracownika socjalnego, prawnika, psychologa, terapeutę).
9. Stała współpraca z Miejskim Ośrodkiem Edukacji i Profilaktyki Uzależnień w Toruniu.
10. Współpraca z Toruńskim Stowarzyszeniem Aktywności Społecznej w Toruniu, które prowadzi punkty poradnictwa prawnego i obywatelskiego.
11. Realizacja specjalistycznego programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy (w zamian za grożącą karę pozbawienia wolności).
12. Współpraca z instytucjami prowadzącymi Hostele dla Ofiar Przemocy w rodzinie oraz Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia.
13. Specjalistyczna pomoc psychologiczna dla dzieci, które są ofiarami przemocy w rodzinie.
14. Ochrona osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych przed przemocą domową.
15. Stała współpraca z dzielnicowymi, pracownikami socjalnymi i członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych by skutecznie realizować funkcjonowanie Zespołu Interwencji Domowej poprzez wspólne wizyty w domach, w których występuje przemoc w rodzinie.
16. Udział pracowników PCPR w Toruniu w Zespołach Interdyscyplinarnych działających na terenie powiatu.
17. Realizacja podstawowych zaleceń rządowych programów związanych

z przemocą w rodzinie.

18. Wszelkie inne poczynania mogące przyczynić się do powstrzymywania przemocy w rodzinie, a nie ujęte w niniejszym programie.

VI. Miejsce, czas realizacji, monitoring Programu

Program ma interdyscyplinarny charakter i z tego względu oraz planowane cele i zadania na ogólnym poziomie, co umożliwi dostosowywanie podejmowanych działań do potrzeb. Realizacja Programu odbędzie się w formie pracy ciągłej przez okres programowania. Program będzie monitorowany poprzez składanie raportów z realizacji poszczególnych działań.

VII. Adresaci programu

Program jest kierowany w szczególności do:

- 1) Rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- 2) Osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) Osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) Świadków przemocy w rodzinie
- 5) Odpowiednich instytucji i służb

VIII. Finansowanie Programu

- 1) Środki własne instytucji i organizacji zaangażowanych w realizację Programu,
- 2) Środki z budżetu państwa,
- 3) Środki unijne

Zakończenie

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Każda osoba ma prawo do przestrzegania jego praw i godnego traktowania. Każdy kto wie lub jest świadkiem tego zjawiska ma obowiązek poinformowania o faktach przemocy odpowiednie służby, które są zobowiązane do zapewnienia odpowiedniej ochrony ofiarom oraz udzielenia wszechstronnej pomocy.

Tylko wielopoziomowe działania podejmowane przez wszystkie zaangażowane podmioty powinny zapewnić usprawnienie systemu pomocy, doprowadzić do ograniczenia tego zjawiska i towarzyszących mu innych niepożądanych zachowań oraz poprawy kondycji rodzin.

Spis treści	Strona
Wprowadzenie	2
Przepisy prawne stosowane w walce z przemocą	4
Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Toruńskim	5
System przeciwdziałania przemocy domowej w Powiecie Toruńskim	6
Skala zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych Gminnych Ośrodków Pomocy Społeczne i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	7
Cele i kierunki działań Powiatowego programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	14
Miejsce, czas realizacji, monitoring Programu	17
Adresaci Programu	17
Finansowanie Programu	17
Zakończenie	17